

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Індивідуальні завдання
до самостійної роботи
з навчальної дисципліни**

**"МОДЕЛІ І МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ
В АНАЛІЗІ ТА АУДИТІ"**

**для студентів спеціальності "Облік і аудит"
усіх форм навчання**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2016**

Затверджено на засіданні кафедри економічного аналізу.
Протокол № 5 від 18.12.2015 р.

Укладач В. В. Іванієнко

Індивідуальні завдання до самостійної роботи з навчальної дисципліни "Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті" для студентів спеціальності "Облік і аудит" усіх форм навчання / уклад. В. В. Іванієнко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 28 с.

Наведено індивідуальні завдання до самостійної роботи з навчальної дисципліни (розрахункові завдання з обґрунтування управлінських рішень на основі використання різноманітних моделей до конкретної проблемної ситуації та теоретичні завдання), а також методичні рекомендації до їх виконання. Призначено для закріплення теоретичних знань і формування практичних навичок у галузі теорії розроблення управлінських рішень, навичок самостійної роботи з моделювання управлінських рішень, поглиблення та розширення економічних знань загалом і здобуття відповідних компетентностей згідно з кваліфікаційними вимогами до студентів вищих навчальних закладів з цієї навчальної дисципліни.

Рекомендовано для студентів спеціальності "Облік і аудит" усіх форм навчання.

Вступ

Система професійних знань за спеціальністю "Облік і аудит" ґрунтується на формуванні компетентностей з моделювання та обґрунтування управлінських рішень, глибокому аналізі цих процесів. При цьому аналіз проблемних ситуацій, як спосіб проникнення у сутність явищ та процесів, обґрунтування та моделювання управлінських рішень в системах управління, повинен забезпечувати відповідно системну характеристику економічних явищ і процесів та обґрунтування управлінських рішень для активного управління господарськими процесами. Це потребує органічного включення аналітичних досліджень проблемних ситуацій та моделювання управлінських рішень в усі функції управлінської діяльності на різних ієрархічних рівнях.

Прийняття обґрунтованих управлінських рішень є невід'ємною умовою ефективної діяльності в умовах ринку й формування соціально орієнтованої ринкової економіки. Щоб зрозуміти, що ж таке ефективне керування на основі сучасної методології розробки, прийняття й реалізації рішень, необхідно добре освоїти: понятійний апарат теорії керування; закони організації й закони керування; функції керування; вимоги до управлінських рішень; принципи моделювання управлінських рішень; об'єктивні економічні закони, закономірності, пропорції; системний підхід до розробки, прийняття й реалізації управлінських рішень; моделі й методи аналізу, планування й прогнозування в керуванні; інформаційну базу керування й алгоритми обґрунтування, прийняття й реалізації управлінських рішень. Усе перераховане й становить теоретико-методологічні основи дисципліни.

Для майбутніх фахівців у сфері бухгалтерського обліку та аудиту важливо усвідомлювати особливості процесів підготовки управлінського рішення, системного підходу до управлінських проблем і методів системного аналізу проблем, явищ, процесів.

Виконання індивідуальних завдань з навчальної дисципліни "Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті" дає можливість закріплення теоретичних знань і формування практичних навичок у галузі теорії розробки управлінських рішень, вироблення навичок самостійної роботи з моделювання управлінських рішень, поглиблення та розширення економічних знань в цілому та здобуття певних компетентностей згідно

з кваліфікаційними вимогами до студентів вищих навчальних закладів з цієї навчальної дисципліни.

1. Кваліфікаційні вимоги до студентів

Необхідною навчальною базою дисципліни є засвоєння знань з попередніх навчальних дисциплін таких, як "Економічна теорія", "Бухгалтерський облік", "Економетрія", "Маркетинг", "Економічний аналіз", "Аудит", а також навчально-методичні розробки, навчальні посібники, створені на відповідних кафедрах ХНЕУ ім. С. Кузнеця, підручники та спеціальна література, які є в університетській бібліотеці.

Перелік **знань**, якими повинен оволодіти студент після вивчення навчальної дисципліни:

сутність, принципи, аспектність, класифікація управлінських рішень; функції управління й управлінських рішень та основні етапи їх розробки; особливості управлінських моделей вирішення проблем беззбитковості виробництва;

особливості моделей управління запасами; особливості моделей і методів фінансового управління.

Перелік **вмінь та навичок**, які повинні бути сформовані у студента в процесі засвоєння навчальної дисципліни, передбачає:

фундаментальні знання – полягають в умінні використовувати аналіз та економічне моделювання для обґрунтування управлінських рішень; структурувати проблему, явище, процес, розділяючи їх на складові частини й устанавлюючи причинно-наслідкові взаємозв'язки між ними; застосовувати закони управління, закони організації та інші об'єктивні закони, закономірності та пропорції при обґрунтуванні управлінських рішень;

загально-функціональні вміння та навички, вміння працювати над джерелами економічної інформації для придбання навичок підготовки проектів управлінських рішень в аналізі та аудиті з урахуванням системного підходу;

предметно-видові вміння та навички, вміння користуватись існуючими економіко-математичними методами і моделями для прийняття управлінських рішень в аналізі та аудиті на підставі вивчення відповідної економічної інформації.

З урахуванням наведених вище вимог викладання даної навчальної дисципліни передбачається вести послідовно: від найбільш загальних теоретичних фундаментальних понять відносно теоретичних засад прийняття управлінських рішень до визначення і практичного застосування конкретних методів і моделей вирішення проблем беззбитковості виробництва, управління запасами, фінансового управління.

Після вивчення навчальної дисципліни студент здобуває компетентності, наведені в додатку А.

2. Загальні положення

Індивідуальні завдання до самостійної роботи з навчальної дисципліни містять виконання індивідуального розрахункового завдання з обґрунтування управлінського рішення за конкретною проблемною ситуацією та есе за визначеною темою протягом навчального року.

Метою виконання індивідуального завдання з дисципліни "Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті" є формування у студента компетентного підходу до моделювання та обґрунтування управлінських рішень. Інформаційно-методологічним підґрунтям для виконання завдання є основна і додаткова література переліку рекомендованої літератури, вихідні дані та методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань.

Самостійна робота в формі індивідуального завдання передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань цієї навчальної дисципліни та застосування їх при вирішенні конкретних виробничих ситуацій; аналіз та моделювання ситуацій та управлінських рішень в області підприємницької діяльності; розвиток навичок самостійної роботи з інформаційною базою аналізу та моделювання управлінських рішень, методикам обґрунтування управлінських рішень, літературними джерелами.

Індивідуальне завдання з дисципліни видається студенту викладачем на початку семестру і виконується студентом самостійно. Студент має надати індивідуальне завдання для перевірки викладачем наприкінці семестру, але не пізніше терміну проведення остаточного підсумкового модульного контролю. Оцінка за виконання індивідуального завдання враховується при виставленні модульної оцінки з дисципліни.

Індивідуальне завдання складається з одного теоретичного завдання та розрахункової частини ситуаційних завдань. Студент повинен надати обґрунтовані висновки за результатами розрахунків. У процесі виконання індивідуального завдання студент має опрацювати не менше 5 – 8 літературних джерел, а по тексту – посилання на використані джерела. При цьому робота має носити творчий характер.

Список використаної літератури необхідно скласти у певному порядку за алфавітом. Індивідуальне завдання складається з: титульної сторінки, основної частини, списку використаної літератури, додатків.

Оформлення роботи повинно відповідати вимогам, встановленим для науково-дослідних, курсових та дипломних робіт студента. Обсяг завдання повинен складати 10 – 15 аркушів формату А4 рукописного тексту (26 – 28 рядків на сторінці), або 9 – 10 сторінок машинописного (14 кг, полуторний міжрядковий інтервал, шрифт Times New Roman), з поясненнями по методології обґрунтування рішень за конкретною проблемною ситуацією, визначеною завданням, необхідними розрахунками, висновками та пропозиціями щодо оптимізації управлінських рішень.

Поля для машинописного й рукописного тексту: верхнє – 20 мм; нижнє – 20 мм; ліве – 25 мм; праве – 10 мм.

3. Індивідуальні розрахункові завдання з обґрунтування управлінського рішення на основі використання різноманітних моделей за конкретною проблемною ситуацією

1. Обґрунтування управлінських рішень на основі використання моделей беззбитковості

Розрахувати поріг рентабельності, запас фінансової міцності й силу впливу операційного важеля по окремих виробках на основі використання моделей беззбитковості, сформулювати висновки й дати рекомендації з поліпшення результатів фінансово-господарчої діяльності підприємства на основі змін асортиментного ряду продукції.

При виконанні завдання необхідно використовувати дані, наведені в табл. 1.

Таблиця 1

Вихідні дані

Показники	Виріб А	Виріб Б	Виріб С	Виріб Д
1. Обсяг реалізації продукції, тис. грн	42 230,1	52 212,4	74 401,9	104 883,6
2. Змінні витрати, тис. грн	21 085,24	26 817,33	37 920,18	54 772,65
3. Постійні витрати, тис. грн (ухвалюється в % від суми змінних витрат, який збігається з номером студента в списку групи)	?	?	?	?
4. Прибуток, тис. грн	?	?	?	?

Сформулювати висновки й запропонувати фірмі необхідні управлінські розв'язки з керування прибутковістю.

Порядок вибору варіанта практичного завдання 1.

Обсяг реалізації у вартісній одиниці виміру за обраним варіантом визначаються коректуванням наведених у табл. 1 обсягів (стор. 1) у бік збільшення на відсоток, що збігається з номером студента в списку групи. Наприклад, номер студента у списку групи – 24, тоді базове значення обсягу реалізації множиться на 1,24 (по виробу А – 42 230,1 x 1,24).

2. Обґрунтування управлінських рішень на основі використання багатостадійних процесів прийняття рішень в умовах детермінованості зв'язків

На основі "дерева рішень" визначити оптимальний шлях за критеріями:
а) мінімізації витрат (для студентів, у яких остання цифра залікової книжки парна або 0); б) максимізації прибутку (для студентів, у яких остання цифра залікової книжки непарна).

На основі вивчення особливостей багатостадійного процесу прийняття рішень в умовах детермінованості розвитку системи кожен студент повинен накреслити граф з будь-якими змістовними числами й встановити

оптимальний шлях відносно критерію мінімізації витрат та максимізації прибутку, вказавши стрілками на графі оптимальні шляхи вирішення завдання.

Порядок вибору варіанта практичного завдання 2.

Завдання виконати по умовному графу, що містить: а) 8 стадій і не менше 3 станів системи по кожній стадії (для студентів, у яких остання цифра залікової книжки парна); 7 стадій і не менше 4 станів системи по кожній стадії (для студентів, у яких остання цифра залікової книжки непарна або 0). "Вартість" переходу проблеми в новий стан позначити на графу умовними сумами (тризначні числа) у будь-якому непослідовному (хаотичному) порядку.

Сутність завдання й рекомендації до його виконання. Оскільки детермінованість – це відсутність невизначеності в розвитку системи формування зв'язків між факторами, то при моделюванні та обґрунтуванні управлінських рішень з проблем, що поділяються на окремі стадії їх вирішення, доцільно застосовувати наступну низку логічних процедур і вимог:

1. Розглядаючи модель багатостадійного процесу прийняття рішень, необхідно передбачати наявність деякого графа, який має назву "дерево рішень" і по суті описує, яким чином можна попадати із заданої множини початкових вершин графа в задану множену кінцевих вершин графа. При цьому з кожною вершиною графа асоціюється деякий стан системи, у якому знаходиться об'єкт прийняття рішень, а дуги, які виходять з вершини, відповідають можливим переходам з одного стану системи в інший залежно від рішень, які приймаються.

2. Вибір конкретного рішення відносно розвитку системи завжди визначає новий стан системи.

3. Передбачається, що процес вирішення проблемної ситуації за графом розвивається за часом й рух по графові здійснюється зліва направо.

4. Передбачається, що проблема, яка вирішується за графом, є одноцільовою. Кінцева позначка передбачає наявність "свого" графа.

5. Припустимі початкові й кінцеві вершини графа однозначні й, як правило, заштриховуються.

6. Вважається, що система, у якій існує проблемна ситуація, завжди знаходиться у визначеному фазовому стані, а число їх кінцеве.

7. Вважається, що кожна гілка графа має свою "вагу"; тобто змістовне число, яке означає локальні "витрати" на перехід до іншого стану. Під

локальними "витратами" розуміють критерій оптимальності розрахунку графа (це можуть бути витрати, прибуток, обсяги, терміни й т.д.).

8. Основне завдання розрахунку графа полягає в кінцевому виборі початкової вершини графа (з багатьох припустимих) та шляхів від неї до будь-якої з припустимих кінцевих вершин графа. Оптимальність розуміється як побудова шляху з найбільш ефективними "витратами" (мінімізуючі витрати, максимізуючий прибуток, мінімізуючий час, максимізуючий або мінімізуючий обсяг й т.д.).

9. Граф розраховується за правилами Беллмана:

а) по-перше, завдання пошуку оптимального шляху починає вирішуватись справа наліво, тоді як система розвивається навпаки (зліва направо);

б) по-друге, вихідне завдання пошуку оптимального шляху по графіку занурюється в множину аналогічних завдань з початковими вершинами графа й однією й тією ж кінцевою вершиною графа. При цьому передбачається, що в якості початкової вершини графа послідовно виступають усі без винятку вершини графа (або "дерева рішень").

10. При розв'язання графа просування йде зліва направо, виставляючи оптимальні числа всередині кожної з вирішуваних вершин графа. Числа всередині вирішуваних вершин показують оптимальність напрямку руху від кожної вершини попередньої стадії до кожної вершини наступної стадії, що відображається за допомогою однієї або декількох стрілок на дузі (у випадку рівнозначності по витратах). При цьому всередині квадратики вирішуваної вершини графа буде число, яке завжди буде означати одне й те ж – це сумарні витрати, які отримуються при просуванні по графові з даної вершини, що вибрана в якості початкової, по оптимальному шляху до кінцевої вершини графа.

11. Просуваючись зліва направо, опрацьовуються послідовно вертикальні ("вирішальні") вершини графа.

12. Для відновлення оптимального шляху досить пройти по графові вже зліва направо у напрямку стрілок, починаючи з початкової вершини графа по всіх стадіях до кінцевої вершини графа (оптимальних шляхів при цьому може бути декілька).

13. Змістовне число в початковій вершині графа означає мінімально можливі "витрати" для досягнення цілей вирішення проблемної ситуації.

Приклад пошуку оптимального шляху по графові наведено на рис. 1.

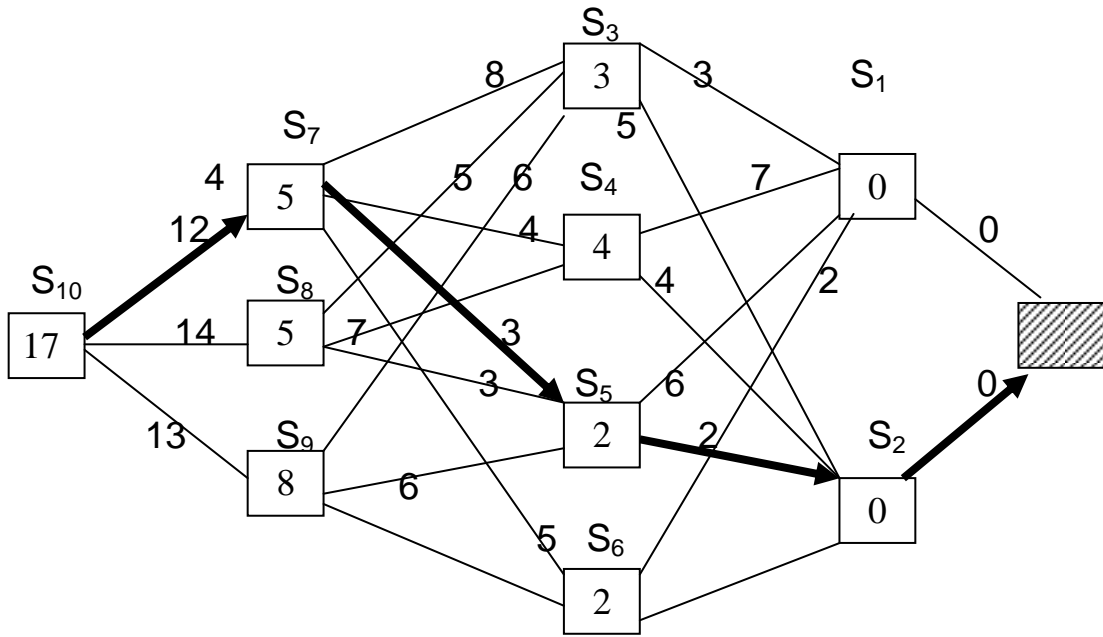

Рис. 1. Граф вирішення проблемної ситуації в умовах детермінованих зв'язків

Розрахунки чисел, які заносяться в квадратики графа при просуванні по графу справа наліво:

$$\begin{array}{l}
 S_3) \left. \begin{array}{l} 0+3=3 \\ 0+5=5 \end{array} \right\} 3 \\
 S_4) \left. \begin{array}{l} 0+4=4 \\ 0+7=7 \end{array} \right\} 4 \\
 S_8) \left. \begin{array}{l} 3+5=8 \\ 4+7=11 \\ 2+3=5 \end{array} \right\} 5 \\
 S_5) \left. \begin{array}{l} 0+6=6 \\ 0+2=2 \end{array} \right\} 2 \\
 S_6) \left. \begin{array}{l} 0+2=2 \\ 0+6=6 \end{array} \right\} 2 \\
 S_9) \left. \begin{array}{l} 3+6=9 \\ 2+6=8 \\ 2+9=11 \end{array} \right\} 8 \\
 S_7) \left. \begin{array}{l} 3+8=11 \\ 4+4=8 \\ 2+3=5 \\ 2+5=8 \end{array} \right\} 5 \\
 S_{10}) \left. \begin{array}{l} 5+12=17 \\ 5+14=19 \\ 8+13=21 \end{array} \right\} 17
 \end{array}$$

Число "17" означає мінімальні "витрати" вирішення проблемної ситуації по графу в умовних одиницях. Оптимальний шлях рішення проблеми вказано на графі стрілками, що набрані напівжирним шрифтом.

3. Обґрунтування управлінських рішень на основі використання багатостадійних процесів прийняття рішень в умовах невизначеності

Побудувати граф і встановити оптимальний шлях вирішення проблеми за критерієм максимізації торговельному прибутку, розглядаючи два

варіанти закупівлі товару – велика партія товару (витрати – 200 тис. грн) і дрібна партія товару (витрати – 100 тис. грн). Додаткова закупівля товару можлива за умови первісної закупівлі дрібної партії товару й формування високого попиту, через 2 місяці після первісної закупівлі (витрати на додаткову закупівлю – 60 тис. грн). Імовірність високого попиту – 60 %. Щомісячний торговельний прибуток за різними варіантами закупівлі товару:

велика партія й високий попит – 30 тис. грн;

велика партія й низький попит – 28 тис. грн;

дрібна партія й високий попит – 27 тис. грн;

дрібна партія й низький попит – 26 тис. грн;

додаткова закупівля й високий попит – 25 тис. грн;

додаткова закупівля й низький попит – 24 тис. грн.

Порядок вибору варіанта завдання. Кількість додаткових закупівель – не більше двох для студентів, остання цифра залікової книжки яких "0" або парна, і не більше трьох – непарна цифра.

Позначка завдання. На основі вивчення особливостей багатостадійних процесів прийняття рішень в умовах невизначеності, яка оцінюється статистичним очікуванням (ймовірністю), студенти з парною останньою цифрою номера залікової книжки або "0" повинні розглянути дві дозакупівлі товару через кожні 3 місяці від первинної закупівлі товару; студенти з непарною останньою цифрою номера залікової книжки повинні розглянути три дозакупівлі товару через один місяць від первинної закупівлі товару, враховуючи, що щомісячний торговельний прибуток і витрати на закупівлю партії товару та додаткову закупівлю при первинній закупівлі дрібної партії товару й імовірність формування високого попиту є фіксованими і наведеними вище.

Суть завдання й рекомендації до його виконання. При обґрунтуванні управлінських рішень в умовах відсутності детермінованих зв'язків необхідно керуватися наступними логічними процедурами та вимогами:

1. Розглядаючи модель багатостадійного процесу прийняття рішень в умовах невизначеності необхідно також запропонувати наявність деякого графа ("дерева рішень").

2. При вирішенні проблемної ситуації по графу в умовах невизначеності виникає більш складний стан системи, при якому вибір конкретного рішення визначає не конкретно новий стан системи, а задає деяку випадковість на множині нових станів системи.

Нова множина станів системи носить певну щільність ймовірностей. Це означає, що після вибору конкретного рішення (d_i), ми потрапляємо в деяку "випадкову" допоміжну вершину й далі переходимо до одного з можливих для даного етапу станів системи згідно із заданою щільністю ймовірностей (P_i) (при цьому обов'язково винна бути дотримана умова:

$$\sum_{i=1}^n P_i = 1, \text{ де } n - \text{кількість нової множини станів системи}).$$

3. Система розвивається зліва направо, а пошук оптимального шляху по графові здійснюється справа наліво (за правилом Беллмана).

Приклад. Передбачається виконати оптові закупівлі товару. Розглядається два варіанти вирішення проблеми: закупити крупну (X_1) або дрібну (X_2) партію товару. Невизначеність на множині нових станів системи виникає щодо попиту (при різних рівнях попиту буде різний щомісячний торговий прибуток).

Розглядається два рівні формування попиту: високий попит (Z_1) і низький попит (Z_2). Ймовірність високого попиту оцінюється за результатами дослідження ринку й становить 70 %. У випадку формування високого попиту можлива додаткова закупівля товару, наприклад, через 3 місяці від первинної закупівлі дрібної партії товару. Щомісячний торговий прибуток становить при:

а) закупівлі крупної партії та високому попиту – 160 умовних одиниць, низькому попиту – 80 умовних одиниць;

б) закупівлі дрібної партії та високому попиту – 70 умовних одиниць, низькому попиту – 40 умовних одиниць;

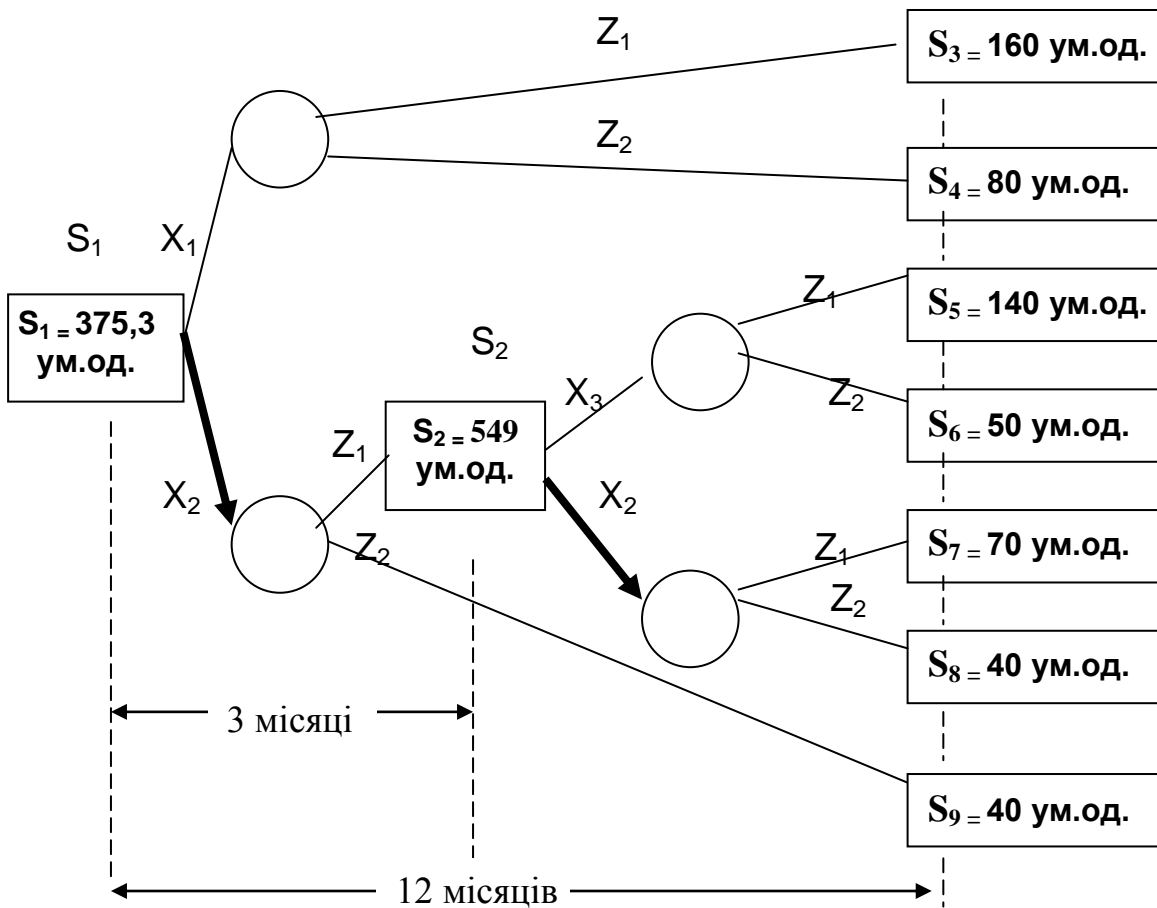
в) додатковій закупівлі та високому попиту – 140 умовних одиниць;

г) додатковій закупівлі та низькому попиту – 50 умовних одиниць.

Витрати на крупну партію товару – 1 400 умовних одиниць, на дрібну партію товару – 300 умовних одиниць, на додаткову закупівлю – 900 умовних одиниць.

Необхідно обґрунтувати рішення як щодо первинної закупівлі, так і щодо додаткової закупівлі товару за критерієм максимізації торговельного прибутку (рис. 2).

Сума 375,3 умовних одиниць означає максимальний торговий прибуток. Оптимальний вибір вказано на графі (рис. 2) стрілками напівжирного шрифту.

$$\begin{aligned}
 & \text{From } S_1 \text{ to } Z_1: (140 \times 0,7 + 50 \times 0,3) \times 9 - 900 = 117 \text{ у.о.д.} \\
 & \text{From } S_1 \text{ to } Z_2: (70 \times 0,7 + 40 \times 0,3) \times 9 = 549 \text{ у.о.д.}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 & \text{From } S_2 \text{ to } Z_1: (160 \times 0,7 + 80 \times 0,3) \times 12 - 1400 = 232 \text{ у.о.д.} \\
 & \text{From } S_2 \text{ to } Z_2: (70 \times 0,7 \times 3 + 40 \times 0,3 \times 12 + 549 \times 0,7) - 300 = 375,3 \text{ у.о.д.}
 \end{aligned}$$

Рис. 2. Граф вирішення проблем за умов невизначеності

4. Обґрунтування управлінських рішень на основі використання моделей оцінки ризику

Підприємство реалізує свою продукцію на ринку. При цьому невизначеність середовища реалізації товару виникає по попиту, який носить імовірнісний (з певним математичним очікуванням) характер.

Наприклад, є наступна інформація:

мінімально гарантований попит на продукцію становить 3 000 од. товару;

стійкий попит на плановий період становить 3 000 од. товару;

можливий понадстійкий попит товару становить 3 000 од. товару;

малоймовірний, але потенційно можливий попит становить 3 000 од. товару (покупець на цю частку продукції не виявлений, але в принципі можливий, наприклад, за рахунок збільшення купівельної спроможності, зростання населення, зміни структури населення, кліматичних змін, форс-мажорних обставин, туристів і т. д.). Менеджери підприємства планують три стратегії виробництва товару:

S_1 – 6 000 ум. од. товару;

S_2 – 9 000 ум. од. товару;

S_3 – 12 000 ум. од. товару.

Залежно від кон'юнктури ринку розраховуються значення середньорічного обсягу прибутку або збитків, пов'язаних з реалізацією товару, його зберіганням та ін. Розміри середньорічних обсягів прибутку (ум. од.) подані в табл. 2.

Таблиця 2

Вихідні дані

Обсяг виробництва (передбачуваний), ум. од.	Щорічні обсяги прибутку при різних рівнях попиту на ринку (g_{ij}), ум. од.			
	3 000	6 000	9 000	12 000
$S_1 = 6 000$	1 020	4 200	4 600	4 900
$S_2 = 9 000$	-60	3 120	6 300	6 980
$S_3 = 12 000$	-1 140	2 040	5 220	8 400

Зміст завдання. Визначити оптимальне рішення при різних рівнях ризику за критеріями Вальда, Севіджа й Гурвіца на основі матриці даних, що наведено в табл. 2.

Порядок вибору варіанта завдання 3.

Завдання виконати на основі даних, що надані у табл. 2, і скоректовані по показникові щорічних обсягів прибутку на відсоток, що збігається

з номером у списку групи. При виборі варіанта розв'язку за критерієм Гурвіца необхідно виходити з коефіцієнта ризику, припустимого власником бізнесу, на рівні, що збігається з номером студента в списку групи.

4. Розкриття теоретичної проблеми на основі виконання есе

Виконання обзору проблеми в формі есе передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з навчальної дисципліни та застосуванні у ході її виконання літературних джерел, конкретних виробничих ситуацій, законодавчих актів у галузі обґрунтування управлінських рішень.

Есе складається з: титульної сторінки; змісту; вступу, основної частини; висновку; списку використаної літератури; додатків.

Вступ має розкривати актуальність обраної студентом теми, її проблематику, мету написання роботи.

Основна частина роботи (може включати декілька розділів) має включати характеристику сучасного стану проблеми, опис нормативної бази, погляд різних авторів на цю проблему, позитивні та негативні наслідки проблеми, авторське бачення проблеми.

Висновок має включати обґрунтовані висновки студента щодо досягнення мети роботи. Можливо, рекомендації до вдосконалення методів і прийомів аналізу та методичних підходів моделювання та прогнозування показників.

Список використаної літератури необхідно скласти у певному порядку: уся загальна та спеціальна література українською та російською мовами складається за алфавітом, а потім іноземна література.

Есе студента – це самостійна письмова робота на тему, запропоновану викладачем (тема може бути запропонована й студентом, але обов'язково повинна бути погоджена з викладачем). Мета есе полягає в розвитку навичок самостійного творчого мислення й письмового викладу власних думок. Це дозволяє авторові навчитися чітко й грамотно формулювати думки, структурувати інформацію, використовувати основні категорії аналізу та економічних наук, виділяти причинно-наслідкові зв'язки, ілюструвати поняття відповідними прикладами, аргументувати свої висновки; опанувати науковим стилем мови.

Тема есе обирається за порядковим номером студента в списку групи. Обсяг есе складає 12 – 15 сторінок машинописного тексту (14 кг, полуторний міжрядковий інтервал, шрифт Times New Roman). Поля для тексту в такому вигляді: верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм, лівє – 25 мм, правє – 15 мм.

Тематика есе, які готуються студентами під час самостійної роботи над вивченням навчальної дисципліни, розміщена нижче:

Приклади тем есе:

1. Розкрийте сутність управлінського рішення.
2. Розкрийте зв'язок функцій управління й управлінських рішень.
3. Місце класифікації управлінських рішень в теорії управління.
4. Охарактеризуйте вимоги до управлінських рішень.
5. Чи справедливе твердження Л. Пітера: "Економіка – це мистецтво задовольняти безмежні потреби за допомогою обмежених ресурсів"?
6. Охарактеризуйте можливості й обмеження моделей прийняття рішень.
7. Розкрийте зміст процесу прийняття управлінських рішень.
8. Охарактеризуйте особливості моделей прийняття управлінських рішень в умовах недостатності інформації та невизначеності.
9. У чому полягає механізм цільового управлінського впливу.
10. Охарактеризуйте методи контролю виконання рішень.
11. Розкрийте зміст моделей оптимального розміру замовлення в системі моделей управління запасами.
12. Розкрийте зміст системного підходу до прийняття рішень.
13. Охарактеризуйте зміст економічної моделі беззбитковості.
14. Охарактеризуйте зміст бухгалтерської моделі беззбитковості.
15. Розкрийте можливості використання моделі управління трудовими ресурсами виробництва.
16. Розкрийте зміст економічних моделей управління запасами.
17. Охарактеризуйте зміст економічних моделей податкової політики.
18. Охарактеризуйте економічні моделі оптимальної податкової ставки.
19. Охарактеризуйте зміст аналітичного моделювання економічних моделей за методом тотожних перетворень.
20. Розкрийте принципи формування управлінських рішень, розроблені в наукових працях провідних вчених сучасності.

21. Розкрийте особливості розвитку теорії прийняття рішень у світлі трансформацій сучасних концепцій менеджменту.
22. Охарактеризуйте зв'язок теорії прийняття рішень із іншими науками.
23. Розкрийте зміст базових фінансових моделей бізнес-процесів.
24. Розкрийте зміст моделей аналізу доходності підприємства.
25. Розкрийте зміст моделей аналізу обігового капіталу.
26. Розкрийте зміст моделей аналізу матеріальних витрат.
27. Розкрийте зміст моделей оцінки економічного ризику.
28. Розкрийте зміст моделей оцінки капітальних активів.
29. Визначте наукові підходи в організації розробки, прийняття й реалізації управлінських розв'язків.
30. Розкрийте можливості використання моделі управління фінансовим станом підприємства.
31. Розкрийте зміст моделей і методів прийняття стратегічних управлінських рішень.
32. Розкрийте зміст моделей аналізу доходів і витрат.
33. Розкрийте зміст моделей аналізу фінансових інвестицій.
34. Розкрийте зміст моделей аналізу інвестицій в необоротні активи.
35. Охарактеризуйте можливості моделей фінансового управління.
36. Розкрийте зміст методів і моделей ситуаційного аналізу.
37. Охарактеризуйте можливості аналізу беззбитковості продажів у системі фінансового управління.
38. Розкрийте можливості використання евристичних методів обґрунтування і прийняття управлінських рішень.
39. Розкрийте можливості використання бюджетування у системі формування і реалізації фінансової стратегії.
40. Дайте характеристику традиційним методам економічного аналізу.
41. Чи справедливо твердження, що економічне знання об'єктивне?
42. Поясніть, чому необхідно виділяти і розглядати окремі етапи процесу прийняття управлінських рішень.
43. Розкрийте можливості використання SWOT-аналізу у системі прийняття й моделювання рішень.
44. Наведіть аргументи "за" і "проти" використання функціонально-вартісного аналізу у системі моделювання й обґрунтування рішень.
45. Розкрийте можливості використання "дерева рішень".
46. Охарактеризуйте методи дослідження фінансових результатів.

47. Дайте характеристику невизначеності в теорії прийняття рішень.

48. Розкрийте аналітичні можливості дослідження виробництва і реалізації продукції.

49. Розкрийте аналітичні можливості дослідження витрат на виробництво і реалізацію продукції.

50. Розкрийте аналітичні можливості дослідження фінансової діяльності підприємства.

51. Розкрийте аналітичні можливості дослідження інвестиційної діяльності підприємства.

52. Охарактеризуйте методи дослідження фінансового стану.

53. Розкрийте можливості факторного аналізу в аналітичних дослідженнях підприємницької діяльності.

54. Охарактеризуйте можливості прийняття рішень за результатами аудиторських перевірок.

Виконання есе з певної проблеми становить більш складну роботу студента. Написання есе вимагає в стислій формі відобразити думки автора щодо проблеми, висвітлення суперечливих аспектів проблеми та причин виникнення таких протиріч, відображення думок автора на явище, процес, методу, алгоритм, точку зору та ін. Есе виконується в значно меншому об'ємі, ніж доповідь, а завершальним етапом виконання есе може стати оформлення статті в студентський збірник. Есе також повинне містити перелік використаної літератури.

Методичні рекомендації щодо виконання есе. Есе від французького "essai", англійського "essay", "assay" – спроба, проба, нарис; від латинського "exagium" – зважування. Засновником жанру есе вважається М. Монтень ("Досвіди", 1580 р.).

Есе – міркування з вільною композицією, вільне трактування якої-небудь проблеми, яке передбачає систематизацію, розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни та застосування їх у ході вирішення конкретних виробничих ситуацій. Есе відбиває індивідуальні науково обґрунтовані враження й міркування з конкретної проблеми або питання й свідомо не претендує на визначальне або вичерпне трактування предмета, що формує навички самостійної роботи з літературними джерелами, моделями та методами аналізу та статистичними даними.

Як правило, есе студентів вищих навчальних закладів припускає нове, суб'єктивне, науково обґрунтоване слово про будь-що і може мати філософський, науковий і науково-популярний характер.

Есе повинне містити: чіткий виклад суті поставленої проблеми, включати самостійно проведений аналіз цієї проблеми з використанням концепцій і аналітичного інструментарію, розглянутого в рамках дисципліни; висновки, що узагальнюють авторську позицію щодо поставленої проблеми. Побудова есе – це авторська відповідь на питання або розкриття теми, що засновано на класичній системі доказів.

Структура есе повинна містити:

Вступ – суть й обґрунтування вибору даної теми, що складається з ряду компонентів, зв'язаних логічно й стилістично. На цьому етапі дуже важливо правильно сформулювати питання, на яке ви збираєтеся знайти відповідь у ході свого дослідження.

Під час роботи над введенням можуть допомогти відповіді на наступні питання: "Чи треба давати визначення термінам, що звучали в темі есе?", "Чому тема, яку я розкриваю, є важливою в даний момент?", "Які поняття будуть залучені в мої міркування з теми?", "Чи можу я розбити тему на підтеми?", "Якою статистикою я буду підтверджувати свої узагальнення?", "На основі яких джерел буде виконуватися робота?".

Основна частина – теоретичні основи обраної проблеми й виклад основного питання. Дана частина припускає розвиток аргументації й аналізу, а також їх обґрунтування, виходячи з наявних даних, інших аргументів і позицій з цього питання. У цьому полягає основний зміст есе і це є головною проблемою. Тому важливе значення мають підзаголовки, на основі яких здійснюється структурування аргументації; саме тут необхідно обґрунтувати (логічно, використовуючи дані, категорії або чіткі міркування) пропонувану аргументацію (аналіз). Там, де це необхідно, як аналітичний інструмент можна використовувати графіки, діаграми й таблиці.

Залежно від поставленого питання аналіз проводиться на основі наступних категорій: *причина – наслідок, загальне – особисте, форма – зміст, частина – ціле, постійність – мінливість*.

У процесі побудови есе необхідно пам'ятати, що один параграф повинен містити тільки одне твердження й відповідний доказ, підкріплений графічним та ілюстративним матеріалом. Отже, наповнюючи розділи змістом, аргументацією (відповідно – підзаголовками), необхідно в межах параграфа обмежити себе розглядом однієї головної думки.

Добре перевірений спосіб побудови будь-якого есе – використання підзаголовків для позначення ключових моментів аргументованого викладу:

це допомагає краще зрозуміти, що передбачається зробити. Такий підхід допоможе точно визначити мету в даному дослідженні. Ефективне використання підзаголовків – не тільки позначення основних пунктів, які необхідно розкрити. Їх послідовність може також свідчити про наявність або відсутність логічності у висвітленні теми.

Висновок – узагальнення й аргументовані висновки з теми із вказівкою сфери її застосування й т.д.; підсумовує есе або ще раз вносить пояснення, підкріплює зміст і значення, викладеного в основній частині. Методи, що рекомендуються для написання висновку: повторення, ілюстрація, цитата, що відображає твердження. Висновок може містити такий дуже важливий елемент, що доповнює есе, як вказівка на застосування (імплікацію) дослідження, крім взаємозв'язків з іншими проблемами.

Структура апарату доказів, що необхідні для написання есе, повинна містити:

Доказ – це сукупність логічних прийомів обґрунтування істинності якого-небудь судження за допомогою інших пов'язаних з ним суджень. Він пов'язаний з переконанням, але не тотожно йому: аргументація або доказ повинні ґрунтуватися на даних науки й суспільно-історичної практики, переконання ж можуть бути основані на забобонах, непоінформованості людей у питаннях економіки й політики, не достовірної доказовості. Інакше кажучи, доказ або аргументація – це міркування, що використовує факти, наукові судження, наукові дані й переконує нас в істинності того, про що йде мова.

Структура будь-якого доказу містить у собі три складові: *теза, аргументи й висновки (або оцінні судження)*.

Теза – це положення (судження), яке потрібно довести.

Аргументи – це категорії, якими користуються при доказі істинності тези.

Висновок – це думка, заснована на аналізі фактів.

Оцінні судження – це думки, засновані на наших переконаннях, віруваннях або поглядах.

Аргументи звичайно поділяються на наступні групи:

Засвідчені факти – фактичний матеріал (або статистичні дані). Факти – це живильне середовище для з'ясування тенденцій, а на їхній підставі – законів у різних сферах знань, тому ми часто ілюструємо дію законів на основі фактичних даних.

Визначення в процесі аргументації використовуються як опис суджень, пов'язаних з тезою.

Закони науки й раніше доведені закономірності теж можуть використовуватися як аргументи доказу.

Для того щоб розташувати тези й аргументи в логічній послідовності, необхідно знати способи їх взаємозв'язку. Зв'язок припускає взаємодія тези й аргументу й може бути прямий, непрямий і змішаний.

Прямий доказ – доказ, при якому істинність тези безпосередньо обґрунтовується аргументом. Метод прямого доказу можна застосовувати, використовуючи техніку індукції, дедукції, аналогії й причинно-наслідкових зв'язків.

Індукція – процес, у результаті якого ми приходимо до висновків, що базується на фактах. Ми рухаємося у своїх міркуваннях від конкретного до загального, від припущення до твердження. Загальне правило індукції говорить: чим більше фактів, тим переконливіша аргументація.

Дедукція – процес міркування від загального до конкретного, у якому висновок звичайно будується з опорою на дві передумови, одна з яких носить більше загальний характер. Наприклад, всі люди, які ставлять перед собою конкретні цілі і добре володіють собою в критичних ситуаціях, є великими лідерами. За свідченням численних сучасників, такими якостями володів А. Лінкольн – один із найбільш яскравих лідерів в історії Америки.

Аналогія – спосіб міркувань, побудований на порівнянні. Аналогія припускає, що якщо об'єкти Л і Б схожі за декількома напрямками, то вони повинні мати однакові властивості. Необхідно пам'ятати про деякі особливості даного виду аргументації: напрямки порівняння повинні стосуватися найбільш значних рис двох порівнюваних об'єктів, інакше можна прийти до зовсім абсурдного висновку.

Причинно-наслідкова аргументація – аргументація за допомогою пояснення причин того або іншого явища (дуже часто явищ, що перебувають у взаємозалежності).

Вимоги до фактичних даних та інших джерел. При написанні есе надзвичайно важливо те, як використовуються емпіричні дані й інші джерела (особливо якість читання). Всі (фактичні) дані співвідносяться з конкретним часом і місцем, тому перш, ніж їх використовувати, необхідно переконатися в тому, що вони відповідають необхідному для досліджень часу

й місцю. Відповідна специфікація даних за часом і місцем – один із способів, що може запобігти надмірному узагальненню, результатом якого може стати, наприклад, припущення про те, що всі країни за деякими важливими аспектами однакові (якщо ви так думаєте, тоді це повинно бути доведено, а не бути безпідставним твердженням).

Завжди можна уникнути надмірного узагальнення, якщо пам'ятати, що в рамках есе дані, які використовуються, є ілюстративним матеріалом, а не заключним актом, тобто вони підтверджують аргументи й міркування та свідчать про те, що автор уміє використовувати дані належним чином. Не можна забувати також, що дані, які стосуються спірних питань, завжди піддаються сумніву. Від автора не чекають певної або остаточної відповіді. Необхідно зрозуміти сутність фактичного матеріалу, пов'язаного із цим питанням (відповідні індикатори? наскільки надійні дані для побудови таких індикаторів? до якого висновку можна дійти на підставі наявних даних і індикаторів щодо причин і наслідків? і т. д.), і продемонструвати це в есе. Не можна посилатися на роботи, які автор есе не читав сам.

Якість будь-якого есе залежить від трьох взаємозалежних складових, таких як:

вихідний матеріал, що буде використаний (конспекти прочитаної літератури, лекцій, запису результатів дискусій, власні міркування й накопичений досвід з даної проблеми);

якість обробки наявного вихідного матеріалу (його організація, аргументація й доводи);

аргументація (наскільки точно вона співвідноситься з піднятими в есе проблемами).

Процес написання есе можна розбити на кілька етапів: обмірковування – планування – написання – перевірка – виправлення.

Планування – визначення мети, основних ідей, джерел інформації, строків закінчення й подання роботи.

Мета – повинна визначати дії.

Ідеї, як і цілі, можуть бути конкретними й загальними, більш абстрактними.

Думки, почуття, погляди й подання можуть бути виражені у формі *аналогій, асоціацій, припущень, міркувань, суджень, аргументів, доводів* і т. д.

Аналогії – виявлення ідеї й створення подань, зв'язок елементів значень.

Асоціації – відбиття взаємозв'язків предметів і явищ дійсності у формі закономірного зв'язку між нервово-психічними явищами (у відповідь на той або інший словесний стимул видати "першу реакцію, що прийшла в голову").

Припущення – твердження, не підтвержене ніякими доказами.

Міркування – формулювання й доказ думок.

Аргументація – ряд зв'язаних між собою суджень, які висловлюються для того, щоб переконати читача (слухача) у правильності (істинності) тези, точки зору, позиції.

Судження – фраза або пропозиція, для якого має сенс питання: істинно або ложно?

Доводи – обґрунтування того, що висновок абсолютно правильний або з якою-небудь часткою ймовірності. Як доводи використовуються факти, посилання на авторитети, свідомо щирі судження (закони, аксіоми і под.), доказу (прямі, непрямі, "від противного", "методом виключення") і т. д.

Перелік, що вийде в результаті перерахування ідей, допоможе визначити, які з них мають потребу в особливій аргументації.

Джерела. Тема есе підкаже, де шукати потрібний матеріал. Звичайно користуються бібліотечними фондами, інтернет-ресурсами, словниками, довідниками.

Якість тексту складається із чотирьох основних компонентів: *ясності думки, виразності, грамотності й коректності.*

Думка – це зміст написаного автором. Необхідно чітко і ясно формулювати ідеї, які хочете виразити, у протилежному випадку вам не вдасться донести ці ідеї й відомості до оточуючих.

Виразність – це доступність тексту для розуміння. Легше всього її можна досягти, користуючись логічно й послідовно ретельно обраними словами, фразами й взаємозалежними абзацами, що розкривають тему.

Грамотність – відбиває дотримання норм граматики й правопису.

Коректність – це стиль написаного. Стиль визначається жанром, структурою роботи, цілями, які ставить перед собою автор, авторами праць, до яких він звертається.

Критерії оцінювання есе. Критерії оцінювання есе можуть трансформуватися залежно від їх конкретної форми, при цьому загальні вимоги до якості есе можуть оцінюватися за наступними критеріями (табл. 3)

Критерії оцінювання есе

Критерії	Вимоги до студента	Максимальна кількість балів
Знання й розуміння теоретичного матеріалу	<ul style="list-style-type: none"> - визначає розглянуті поняття чітко й повно, наводячи відповідні приклади; - поняття, що використовуються, точно відповідають темі; - самостійність виконання роботи 	2 бали
Аналіз і оцінка інформації	<ul style="list-style-type: none"> - грамотно застосовує категорії аналізу; - уміло використовує прийоми порівняння й узагальнення для аналізу взаємозв'язку понять і явищ; - здатний пояснити альтернативні погляди на розглянуту проблему й прийти до збалансованого висновку; - діапазон використовуваного інформаційного простору (студент використовує велику кількість різних джерел інформації); - обґрунтовано інтерпретує текстову інформацію за допомогою графіків і діаграм; - дає особисту оцінку проблемі 	5 балів
Побудова суджень	<ul style="list-style-type: none"> - ясність і чіткість викладу; - логіка структурування доказів; - висунуті тези супроводжуються грамотною аргументацією; - приводяться різні точки зору і їх особиста оцінка; - загальна форма викладу отриманих результатів і їх інтерпретації відповідає жанру проблемної наукової статті 	4 бали
Оформлення роботи	<ul style="list-style-type: none"> - робота відповідає основним вимогам до оформлення й використання цитат; - дотримання лексичних, фразеологічних, граматичних і стилістичних норм української (російської) літературної мови; - оформлення тексту з повним дотриманням правил української (російської) орфографії й пунктуації; - відповідність формальним вимогам 	1 бал

Максимальна кількість балів, яку студент може одержати – 12. При недотриманні вимог за яким-небудь критерієм, кількість балів за критерієм зменшується пропорційно частці, оцінюваної як відношення кількості балів за критерієм до кількості вимог за критерієм.

Порядок вибору варіанта індивідуального теоретичного завдання.

Студент виконує одне теоретичне завдання, вибравши з альтернативних варіантів, поданих у табл. 4, за номером залікової книжки. Наприклад, дві останні цифри залікової книжки – 09. Тоді виконується одне із наведених альтернативних варіантів теоретичного завдання – 10 або 45 (на вибір студента) зі списку тем, запропонованих для виконання есе.

Обсяг теоретичної частини контрольного завдання повинен скласти 4 – 5 сторінок формату А4 машинописного тексту (14 кг, полуторний міжрядковий інтервал, шрифт Arial, 26 – 28 рядків на сторінці), або 8 – 12 сторінок рукописного тексту. Поля рукописного й машинописного тексту: ліве – 20, верхнє і нижнє – 20, праве – 10 мм.

Таблиця 4

Вибір варіанта теоретичного завдання

Передостання цифра залікової книжки	Остання цифра залікової книжки									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Номер теоретичного завдання									
0	1,54	2,53	3,52	4,51	5,50	6,49	7,48	8,47	9,46	10,45
1	11,44	12,43	13,42	14,41	15,40	16,39	17,38	18,37	19,36	20,35
2	21,34	22,33	23,32	24,31	25,30	26,29	27,28	28,19	29,20	30,21
3	31,22	32,23	33,24	34,25	35,26	36,27	37,28	38,29	39,30	40,31
4	41,32	42,33	43,34	44,35	45,36	46,37	47,38	48,39	49,40	50,41
5	51,42	52,43	53,44	54,45	1,46	2,47	3,48	4,49	5,50	6,51
6	7,52	8,53	9,54	10,37	11,38	12,39	13,40	14,41	15,41	16,43
7	17,44	18,45	19,46	20,47	21,48	22,49	23,50	24,51	25,52	26,53
8	27,54	28,1	29,2	30,3	31,4	32,5	33,6	34,7	35,8	36,9
9	37,10	38,11	39,12	40,13	41,14	42,15	43,16	44,17	45,18	46,27

5. Рекомендована література

Основна

1. Иваниенко В. В. Модели и методы принятия решений в анализе и аудите : учеб. пособ. / В. В. Иваниенко. – Харьков : ИД "ИНЖЭК", 2004. – 296 с.
2. Литвак Б. Г. Управленческие решения : учебник / Б. Г. Литвак. – Москва : Дело, 1998. – 248 с.
3. Черноруцкий И. Т. Методы оптимизации и принятия решений : учеб. пособ. / И. Т. Черноруцкий. – СПб. : Лань, 2001. – 384 с.

Додаткова

4. Баканов М. И. Теория экономического анализа / М. И. Баканов, А. Д. Шеремет. – Москва : Финансы и статистика, 2000. – 416 с.
5. Бланк И. А. Управление формированием капитала / И. А. Бланк. – Київ : Наука-Центр, 2000. – 512 с.
6. Глухов В. В. Математические методы и модели для менеджмента / В. В. Глухов, М. Д. Мечников, С. Б. Коробко. – СПб. : Лань, 2000. – 372 с.
7. Костіна Н. І. Фінансове прогнозування: методи та моделі / Н. І. Костіна, А. А. Алексеев, О. Д. Василик. – Київ : Знання, 1997. – 188 с.
8. Комаринський Я. Фінансово-Інвестиційний аналіз / Я. Комаринський, І. Яримчук. – Київ : Українська енциклопедія, 1996. – 300 с.
9. Кузин Б. И. Методы и модели управления фирмой / Б. И. Кузин, А. И. Юрьев, Г. М. Шахдинаров. – СПб. : Питер, 2001. – 432 с.
10. Миддлтон Д. Бухгалтерский учет и принятие финансовых решений / Д. Миддлтон ; пер. с англ. – Москва : Аудит, ЮНИТИ, 1997. – 408 с.
11. Финансовый менеджмент: теория и практика : учебник / под ред. Е. С. Стояновой. – Москва : Перспектива, 1998. – 658 с.
12. Шим Дж. К. Методы управления стоимостью и анализ затрат / Дж. К. Шим, Дж. Г. Сигель ; пер. с англ. – Москва : Филинь, 1996. – 334 с.
13. Экономическая стратегия фирмы / под ред. А. Г. Градова. – СПб. : Специальная литература, 1999. – 140 с.

Ресурси мережі Інтернет

14. Сервер Верховной Рады Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.rada.dov.ua.
15. ЛигаБизнесИнформ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : liga/net.

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

Опис компетентностей навчальної дисципліни "Методи і моделі прийняття рішень в аналізі та аудиті"

Знання	Уміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
<p>теорія управління і управлінські рішення, їх класифікація; функції управління і управлінські рішення; закони організації і закони управління в системі моделювання й прийняття управлінських рішень; етапи й організація процесу розробки, прийняття й реалізації ефективних управлінських рішень; системний підхід до розробки, прийняття й реалізації управлінських рішень; різноманітні методи і моделі прийняття, аналізу і моделювання управлінських рішень в умовах структурованих, слабкоструктурованих і неструктурованих систем (проблем) їх реалізації;</p>	<p>використання аналізу і синтезу при моделюванні управлінських рішень у діалектичній єдності; реалізація принципів діалектичної логіки при аналізі й моделюванні управлінських рішень; структурування проблем, явищ, процесів, розділяючи їх на складові частини й установлюючи причинно-наслідкові взаємозв'язки між ними, застосовуючи індукцію й дедукцію при дослідженні виробничих систем і моделюванні управлінських рішень;</p>	<p>участь у розробленні проектів різноманітних управлінських рішень у системах управління; участь у підготовці доповідей і звітів за результатами діяльності підприємства й формуванні оперативних і стратегічних управлінських рішень; надання менеджменту підприємства інформації, яка стосується формування організаційної структури управління, системи обліку, контролю й мотивації реалізації управлінських рішень;</p>	<p>розробка пропозицій відносно: здійснення заходів щодо оптимізації організації структури управління підприємством; технології процесу прийняття й реалізації управлінських рішень; удосконалювання системи обліку, контролю й мотивації реалізації управлінських рішень; розробка проектів управлінських рішень, які стосуються оперативної діяльності підприємства й перспектив його розвитку, і надання їм відповідних форм розробки й форм реалізації;</p>
<p>обґрунтування й підготовка проектів управлінських рішень; аналітичне моделювання в системі аналітичних досліджень і моделювання управлінських рішень; бюджетування в системі планування й управління діяльністю виробничих систем; облік, контроль і мотивація реалізації управлінських рішень; вимоги до управлінських рішень та їх виконавців; облік факторів ризику й невизначеності при моделюванні управлінських рішень; програмно-цільове управління і моделювання управлінських рішень</p>	<p>формування проектів управлінських рішень на основі аналітичних досліджень виробничих систем; розробка методичного забезпечення по аналізу, моделюванню і прийняттю управлінських рішень; формування і використання в системі управління підприємством моделей аналізу беззбитковості виробництва; формування й використання в системі управління підприємством моделей управління запасами; моделювання управлінських рішень в умовах детермінованості; моделювання управлінських рішень в умовах невизначеності; моделювання грошових потоків і оцінка ефективності інвестицій</p>	<p>формування етапів і організації процесу розробки й прийняття управлінських рішень у системі менеджменту підприємства; участь у реалізації програмно-цільового управління, бюджетування діяльності підприємства й формуванні грошових потоків від операційної, фінансової й інвестиційної діяльності</p>	<p>підготовка пропозицій щодо моделювання, обґрунтування й технології прийняття управлінських рішень в умовах структурованості, слабої структурованості й неструктурованості системи (проблеми); загальний контроль над своєчасністю й оперативністю моделювання й прийняття управлінських рішень у системі управління підприємством</p>

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Індивідуальні завдання
до самостійної роботи
з навчальної дисципліни
**"МОДЕЛІ І МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ
В АНАЛІЗІ ТА АУДИТІ"**
для студентів спеціальності "Облік і аудит"
усіх форм навчання

Укладач **Іванієнко** Віктор Васильович

Відповідальний за видання *І. П. Отенко*

Редактор *О. Г. Лященко*

Коректор *О. Г. Лященко*

План 2016 р. Поз. № 24.

Підп. до друку 04.11.2016 р. Формат 60 x 90 1/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Ум. друк. арк. 1,75. Обл.-вид. арк. 2,19. Тираж 80 пр. Зам. № 211.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А
*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*